



NEYTENDASTOFA

Ákvörðun nr. 34/2020

Sölu- og afhendingarbann á „Lamborghini Aventador, New Ford Ranger og Volkswagen Beetle Dune leikfangabíla“ hjá Kids Coolshop Iceland

I.

Málsmeðferð

1.

Neytendastofu barst ábending um að leikföng sem uppfylltu ekki kröfur laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu og reglugerð nr. 944/2014, um öryggi leikfanga og markaðssetningu þeirra á Evrópska Efnahagssvæðinu, væru til sölu í verslunum Kids Coolshop Iceland. Ábendingin laut að leikfangabílunum Lamborghini Aventador 12V, New Ford Ranger og Volkswagen Beetle Dune 12V.

2.

Með bréfi Neytendastofu, dags. 17. október 2019, fór Neytendastofa fram á að Kids Coolshop Iceland afhenti stofnuninni öll nauðsynleg tæknigöng fyrir vörunar sem sýnt gætu fram á öryggi þeirra, s.s. EB-samræmisyfirlýsingu og önnur viðeigandi tækniskjöl, þ.e. lýsingu á hönnun og framleiðslu, öryggismat, gerðarprófunarvottorð og prófunarskýrslu.

Með tölvupósti frá Kids Coolshop Iceland, þann 28. október 2019, barst Neytendastofu hluti af EB-samræmisyfirlýsingu vegna tveggja leikfangabíllanna.

Neytendastofa tilkynnti Kids Coolshop Iceland, þann 5. nóvember 2019, að enn vantaði EB-samræmisyfirlýsingu sem og önnur viðeigandi tækniskjöl, þ.e. lýsingu á hönnun og framleiðslu, öryggismat, gerðarprófunarvottorð og prófunarskýrslur. Óskað var eftir því að umrædd gögn bærust fyrir 13. nóvember 2019. Með tölvupósti frá Kids Coolshop Iceland þann 6. nóvember 2019, barst Neytendastofu EB-samræmisyfirlýsing og prófunarskýrslur vegna leikfangabíllanna.

Með tölvupósti Neytendastofu, þann 2. mars 2020, var Kids Coolshop Iceland tjáð að ákveðnir annmarkar væru á gögnunum. Í fyrsta lagi vantaði upplýsingar um framleiðanda í samræmisyfirlýsingu vegna Volkswagen Beetle Dune 12V. Sömu upplýsingar vantaði vegna Ford Ranger. Þá vantaði dagsetningu og útgáfustað skjalanna. Var Kids Coolshop Iceland tilkynnt að þetta þyrfti að lagfæra áður en hægt væri að taka samræmisyfirlýsingarnar til greina.



Í öðru lagi komi fram í prófunarskýrslum vegna Volkswagen Beetle Dune 12V og Ford Ranger að vörurnar hafi verið prófaðar í samræmi við 8. hluta staðalsins *ÍST EN 71-1:2014* en ekkert komi nánar fram um að slík prófun hafi farið fram í prófunarskýrslunum. Í þriðja lagi þá bárust Neytendastofu gögn vegna McLaren DK-M720S leikfangabíls en ekki væri að sjá af gögnunum að um sama bíl og Lamborghini Aventador 12V væri að ræða sem farið hafði verið fram á gögn fyrir. Ítrekuð var því beiðni um gögn fyrir leikfangabílinn Lamborghini Aventador 12V.

Með tölvupósti frá Kids Coolshop Iceland, þann 6. apríl 2020, bárust Neytendastofu samræmisýfirlýsingar vegna leikfangabíllanna Lamborghini Aventador og Ford Ranger.

Neytendastofa tilkynnti Kids Coolshop Iceland með tölvupósti, þann 14. apríl 2020, að myndir af leikföngum í samræmisýfirlýsingum verði að vera í lit og skýrar. Upplýsingar um framleiðanda væri að finna í skjölunum en enn vantaði undirskrift og útgáfustað skjalanna. Þetta þyrfti að lagfæra áður en unnt er að taka samræmisýfirlýsingarnar til greina. Þá vantaði enn upplýsingar um hvort vörurnar hafi verið prófaðar í samræmi við 8. hluta staðalsins *ÍST EN 71-1:2014* sem og gögn um Lamborghini Aventador 12V.

Með tölvupósti Neytendastofu þann 16. júlí 2020 var Kids Coolshop Iceland veittur frestur til 4. ágúst 2020 til að skila þeim gögnum sem upp á vantaði. Að loknum þeim fresti yrði máli tekið til ákvörðunar stofnunarinnar. Með símtali frá forsvarsmanni Kids Coolshop Iceland þann 4. ágúst 2020, var Neytendastofu tilkynnt að félagið gæti ekki fengið samræmisýfirlýsingu í betra formi. Jafnframt að leikfangabílarinn væru ekki lengur til sölu. Var stofnuninni tilkynnt að félagið myndi lúta niðurstöðu Neytendastofu í málinu.

II. Niðurstaða

1.

Mál þetta varðar öryggi leikfanga sem boðin voru til sölu af Kids Coolshop Iceland. Neytendastofa barst ábending um að leikföngin uppfylltu ekki kröfur laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu og reglugerð nr. 944/2014, um öryggi leikfanga og markaðssetningu þeirra á Evrópska Efnahagssvæðinu Þrátt fyrir kröfur Neytendastofu bárust ekki fullnægjandi gögn sem sýnt gátu fram á samræmi varanna við þær kröfur sem gerðar eru til markaðssetningar og sölu á leikföngum.

Samkvæmt 1. mgr. 2. gr. laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu mega framleiðendur einungis markaðssetja öruggar vörur. Þá segir í 2. mgr. sömu greinar:

“Vörur, sem ætlaðar eru til sölu, leigu eða hvers kyns annarrar afhendingar í atvinnuskyni á markaði, skulu vera þannig úr garði gerðar að þær fullnægi kröfum



sem vegna almannahagsmuna eru gerðar til þeirra í lögum og reglugerðum eða stöðlum um öryggi vöru og vernd heilsu og umhverfis.“

Í 1. mgr. 8. gr. laga nr. 134/1995 er um það fjallað hvað teljist örugg vara og til hvers skuli litið við mat á því hvort vara teljist örugg. Ákvæðið er svohljóðandi:

„Örugg vara merkir sérhverja vöru sem við eðlileg eða fyrirsjáanleg notkunarskilyrði, þ.m.t. endingartíma, svo og kröfur sem gerðar eru um uppsetningu, viðhald og hvernig hún skal tekin í notkun, telst vera hættulaus fyrir einstaklinga, heilsu þeirra og eignir enda fullnægi hún almennum kröfum sem gerðar eru vegna almannahagsmuna um öryggi og vernd heilsu, svo og umhverfis. Við mat á öryggi vöru skal einkum haft til hliðsjónar:

- 1. Eðli vörunnar, þ.m.t. samsetning hennar, umbúðir og samsetningarleiðbeiningar og, þar sem við á, uppsetningar- og viðhaldsleiðbeiningar.*
- 2. Áhrif vörunnar á aðrar vörur ef fyrirsjáanlegt er að hún verði notuð með öðrum vörum.*
- 3. Framsetning vörunnar, merkingar og, ef við á, varnaðarorð og leiðbeiningar um notkun og förgun auk hvers kyns ábendinga eða upplýsinga um vöruna.*
- 4. Hvort varan er gerð fyrir tiltekinn markhóp neytenda sem getur stafað sérstök hættu af vörunni, t.d. börn og eldra fólk.*“

Framleiðsla og dreifing vöru, svo og þjónusta sem veitt er í tengslum við vöruviðskipti skulu ávallt vera í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og annarra stjórnvaldsfyrirmæla sem gilda hverju sinni um öryggi vörunnar, sbr. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 134/1995. Í 2. mgr. 9. gr. laganna er nánar tilgreint hvaða vörur teljast vera öruggar í skilningi laganna en þar segir:

„Vara telst vera örugg ef hún uppfyllir skilyrði sem fram koma í íslenskum stöðlum, sem innleiða Evrópustaðla, sem tilvísun hefur verið birt í hér á landi og í Stjórnartíðindum Evrópubandalagsins í samræmi við ákvæði tilskipunar um öryggi vöru.“

Ríkar kröfur eru gerðar til framleiðenda, innflytjenda og dreifingaraðila leikfanga. Í reglugerð nr. 944/2014, um öryggi leikfanga og markaðssetningu þeirra á Evrópska efnahagssvæðinu, er að finna ítarleg ákvæði um þær kröfur sem gerðar eru til hvers þeirra um sig, sbr. 3., 5., og 6. gr. nefndrar reglugerðar.

Samkvæmt 4. tölul. 2. gr. reglugerðar nr. 944/2014 er framleiðandi sá einstaklingur eða lögaðili sem framleiðir leikfang eða lætur framleiða eða hanna leikfang og markaðssetur leikfangið undir sínu nafni eða vörumerki.



Í 3. gr. reglugerðar nr. 944/2014 er kveðið á um skyldur framleiðanda en framleiðendur mega aðeins setja leikfang á markað sem uppfyllir viðeigandi kröfur um öryggi, sbr. 1. mgr. Áður en að leikfang er sett á markað skal framleiðandi, sbr. 1. mgr. 3. gr. reglugerðar nr. 944/2014:

- „1. tryggja að leikfangið hafi verið hannað og framleitt í samræmi við grunnkröfur um öryggi,*
- 2. greina hættu sem getur stafað af leikfanginu með tilliti til iðefna, efnislegra og krafrænna eiginleika, rafmagns, eldfimi, hollustuhátta og geislavirkni, ásamt mati á hugsanlegum váhrifum slíkrar hættu,*
- 3. útbúa tæknigögn í samræmi við 19. gr. og framkvæma eða láta framkvæma samræmismat með viðeigandi samræmismatsaðferð skv. 17. gr. Ef sýnt er fram á að leikfang uppfylli viðeigandi kröfur með þessum aðferðum skal framleiðandi útbúa EB-samræmisfirlýsingu, sbr. 13. gr. og festa CE-merkið á í samræmi við 15. gr.,*
- 4. varðveita tæknigögn og EB-samræmisfirlýsinguna í tíu ár eftir að leikfang hefur verið sett á markað,*
- 5. tryggja að aðferðir séu til staðar til að raðframleiðsla haldist í samræmi. Taka skal fullnægjandi tillit til breytinga á hönnun og eiginleikum leikfangs og breytinga á samhæfðum stöðlum sem EB-samræmisfirlýsingin miðast við,*
- 6. tryggja að leikfang hans beri gerðar-, framleiðslu-, rað- eða tegundarnúmer eða annað tákni sem gerir kleift að bera kennsl á það eða, ef það er ekki hægt vegna stærðar eða eiginleika leikfangs, að umbeðnar upplýsingar séu veittar á umbúðum eða í skjali sem fylgir leikfanginu,*
- 7. tilgreina á leikfanginu nafn sitt, skráð firmaheiti eða skráð vörumerki og heimilisfang þar sem má hafa samband við hann eða, ef það er ekki hægt, á umbúðunum eða í skjali sem fylgir leikfanginu. Óheimilt er að tilgreina fleiri en einn stað sem heimilisfang þar sem hægt er að hafa samband við framleiðanda,*
- 8. tryggja að leikfanginu fylgi leiðbeiningar og upplýsingar um öryggismál á íslensku,*
- 9. tryggja að leikfang beri viðvörunarmerkingar skv. 10. gr.*

Í 2. - 4. mgr. 3. gr. segir enn fremur svo um skyldur framleiðanda:

„Framleiðandi skal, þegar það á við, framkvæma úrtaksprófun á leikföngum á markaði, vegna áhættu sem stafar af leikfangi og til að vernda heilsu og öryggi neytenda, rannsaka það og, ef þörf krefur, halda skrá yfir kvartanir, leikföng sem uppfylla ekki kröfur og innköllun leikfanga og veita dreifingaraðilum upplýsingar um slíkt eftirlit.

Framleiðandi sem telur eða hefur ástæðu til að ætla að leikfang sem hann hefur sett á markað sé ekki í samræmi við viðkomandi samhæfingarlöggjöf Evrópska efnahagssvæðisins skal tafarlaust gera ráðstafanir til úrbóta sem nauðsynlegar eru



fyrir sam-ræmi leikfangsins við viðkomandi öryggiskröfur, taka það af markaði eða innkalla, ef við á. Ef hætta stafar af leikfanginu skal framleiðandi enn fremur tilkynna Neytendastofu það tafarlaust að leikfangið hafi verið boðið fram á markaði hér á landi.

Framleiðandi skal á grundvelli rökstuddrar beiðni frá Neytendastofu, afhenda stofnuninni allar upplýsingar og skjöl sem nauðsynleg eru til að sýna fram á samræmi leikfangsins. Upplýsingarnar og skjölin skulu vera á íslensku eða, með heimild Neytendastofu, á öðru tungumáli Evrópska efnahagssvæðisins. Framleiðandi skal hafa samvinnu við Neytendastofu, að beiðni hennar, að því er varðar allar aðgerðir sem beitt er til að útiloka áhættu sem stafar af leikföngum, sem hann hefur sett á markað.

Í III. kafla reglugerðar nr. 944/2014 er auk þess að finna ítarleg og samsvarandi ákvæði um ábyrgð og skyldur innflytjanda og dreifingaraðila á leikföngum sem markaðssett eru hér á landi og á EES-svæðinu.

Leikfang á ekki að vera markaðssett fyrr en framleiðandi hefur sýnt fram á samræmi þess við grunnkröfur um öryggi með þeim samræmismatsaðferðum sem mælt er fyrir um í 2. og 3. mgr. 17. gr. reglugerðar nr. 944/2014. Áfesting CE-merkisins er staðfesting á því að vara fullnægi öllum skilgreindum grunnkröfum í reglugerðum og samhæfðum stöðlum. Samkvæmt 14. gr. reglugerðar nr. 944/2014 skulu leikföng sem boðin eru fram á markaði hér á landi vera CE-merkt. Um CE-merkið gildir reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 765/2008, um kröfur varðandi faggildingu og markaðseftirlit í tengslum við markaðssetningu á vörum og var innleidd hér á landi með reglugerð nr. 566/2013, um markaðseftirlit, faggildingu o.fl.

Framleiðanda leikfangs ber að útbúa tæknigögn skv. 19. gr. reglugerðar nr. 944/2014. Í 19. gr. reglugerðarinnar segir að með tæknigögnum sé átt við öll viðeigandi gögn eða upplýsingar um aðferðir sem framleiðandinn notaði til að tryggja að leikfangið eða leikföngin sem hann setur á markað séu í samræmi við grunnkröfur um öryggi. Tæknigögn teljast þó að lágmarki þau gögn og upplýsingar sem fram koma í IV. viðauka reglugerðarinnar, en þar er m.a. vísað til gagna um ítarlega lýsingu á hönnun og framleiðslu leikfangsins, öryggismats framleiðanda og ganga þar sem samræmismatsaðferð er lýst. Í framangreindum viðauka er einnig vísað til EB-samræmisýfirlýsingar, heimilisfanga á framleiðslu- og geymslustöðum og prófunarskýrslna. Framleiðendum, innflytjendum og dreifingaraðilum ber skylda til að hafa tæknigögn til reiðu að rökstuddri beiðni Neytendastofu, sbr. 4. tölul. 1. mgr. 3. gr., 10. mgr. 5. gr. og 5. mgr. 6. gr. reglugerðar nr. 944/2014.

3.

Þrátt fyrir að við meðferð málsins hafi Neytendastofu borist samræmisýfirlýsingar vegna leikfangabíllanna Lamborghini Aventador 12V, New Ford Ranger og Volkswagen Beetle Dune 12V er ljóst að ýmsir annamarkar voru á gögnunum. Þannig vantaði t.a.m. framleiðanda,



undirskrift og útgáfudag skjalanna. Þá vantaði upplýsingar í prófunarskýrslurnar um hvort umræddar vörur hafi raunverulega verið prófuð í samræmi við 8. hluta staðalsins *ÍST EN 71-1:2014*.

Í ljósi þess að ekki hefur verið sýnt fram á að vörurnar uppfylli ofangreind skilyrði varðandi framleiðslu og markaðssetningu leikfanga telur Neytendastofa að leikfangabílarnir séu ekki öruggar vörur í skilningi laga nr. 134/1995 og reglugerðar nr. 944/2014. Þrátt fyrir að vörurnar séu ekki lengur til sölu og að fyrirtækið hafi sýnt samstarfsvilja telur Neytendastofa nauðsynlegt með vísan til 1. mgr. 20. gr. laga nr. 134/1995, sbr. og 21. gr. sömu laga, og 27. gr. reglugerðar nr. 944/2014, að banna hér með alla sölu og afhendingu leikfangabíla af sömu tegundum.

Sölu- og afhendingarbann þetta tekur gildi við birtingu ákvörðunarinnar.

Neytendastofa mun upplýsa framkvæmdastjórn Evrópusambandsins um þær aðgerðir sem gripið hefur verið til hér á landi í samræmi við reglugerð nr. 566/2013, um markaðseftirlit, faggildingu o.fl. Fara upplýsingaskiptin fram með tilkynningu í tilkynningarkerfi um hættulegar vörur (e. Safety Gate).

IV.

Ákvörðunarorð:

„Kids Coolshop Iceland, Smáratorgi, 201 Kópavogi, hefur boðið fram á markaði leikföng sem ekki geta talist örugg í skilningi 1. mgr. 8. gr. og 2. mgr. 9. gr. laga nr. 134/1995 um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu. Kids Coolshop Iceland hefur því brotið gegn ákvæðum 3., 9., 10. 14 og 16-19. gr. reglugerðar nr. 944/2014 um öryggi leikfanga og markaðssetningu þeirra á Evrópska efnahagssvæðinu og því ekki uppfyllt skyldur framleiðanda.

Með vísan til 1. mgr. 20. gr., sbr. 21. gr., laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu, og 27. gr. reglugerðar nr. 944/2014, um öryggi leikfanga og markaðssetningu þeirra á Evrópska efnahagssvæðinu, er bannað að selja og afhenda „Lamborghini Aventador 12V, New Ford Ranger og Volkswagen Beetle Dune 12V leikfangabíla, sem enn kunna að vera til á lager hjá fyrirtækinu. Sjá myndir í fylgiskjali.

Með vísan til 1. mgr. 22. gr. laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu skal Kids Coolshop Iceland ennfremur eyða öllum eintökum vörunnar sem enn kunna að vera til á vörulager fyrirtækisins og afhenda Neytendastofu staðfestingu þess efnis innan 30 daga frá dagsetningu ákvörðunarinnar.



Sölu- og afhendingarbann þetta tekur gildi við birtingu ákvörðunarinnar.“

Neytendastofa, 29. september 2020

Þórunn Anna Árnadóttir
Forstjóri

Reynir Ingi Reinhardsson